

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/histori/kalendarium-1/3603,19481952.html>
2022-12-08, 20:38

KALENDARIUM

1948-1952

Maj 1948 r.

Londyn – pierwsze wydanie *Zbrodni katyńskiej w świetle dokumentów* ze wstępem gen. dyw. Władysława Andersa (trzynaście edycji do 1989 r.; przekłady – Paryż 1949, Mexico 1952, Buenos Aires 1953, Londyn 1965 (wyd. 5 – 1994), Mediolan 1967, Londyn 1989; w kraju dwanaście edycji drugoobiegowych w latach 1979–1989).

Maj 1949 r.

Bruksela-Londyn – pierwsze wydanie *Listy katyńskiej* mjr. Adama Moszyńskiego (drukowanej wcześniej w odcinkach na łamach tygodnika „Orzeł Biały” w Brukseli od 9 X 1948 r.; cztery edycje książkowe do 1982 r.; w kraju dwie edycje drugoobiegowe w 1988 r.). Pierwsze oficjalne wydanie krajowe ukazało się w 1989 r. z zaznaczoną jedną ingerencją cenzury PRL, która we wstępie autora wycięła dwa zdania: „»Lista« ta jest równocześnie uzupełnieniem materiału dokumentacyjnego, potrzebnego do aktu oskarżenia przeciwko mordercom, którzy pozostali dotychczas bezkarni. Jest rzeczą nas Polaków ten akt oskarżenia przygotować i domagać się postawienia zbrodniarzy przed Trybunałem Wolnych Narodów, który zbierze się jeszcze dla ukarania winnych”.

1949 r.

Paryż – pierwsze wydanie wspomnień Józefa Czapskiego *Na nieludzkiej ziemi* (trzy edycje do 1969 r.; przekłady – Paryż 1949, Londyn 1951, Nowy Jork 1952, Kolonia 1967, Frankfurt nad Menem 1969, Lozanna 1978, Lozanna 1979, Londyn 1987, jedno wydanie drugoobiegowe w kraju [wraz z tekstem *Prawda o Katyniu*, opublikowanym po raz pierwszy w języku francuskim w 1945 r. na łamach paryskiego pisma „Gavroche”] w 1982 r.; łączne wydanie pod tym tytułem wspomnień powyższych oraz *Wspomnień starobielskich* [zob. wyżej – 1944 r., Rzym] i tekstu *Prawda o Katyniu* – Paryż 1984, 1985; w kraju pięć edycji drugoobiegowych w latach 1986 i 1987; pierwsze oficjalne wydanie krajowe w 1990 r.). Sformułowania „na nieludzkiej ziemi” jako pierwszy użył poeta Stanisław Baliński w utworze

opublikowanym 9 III 1941 r. w londyńskich „Wiadomościach Polskich”.

1949 r.

Zurich – pierwsze wydanie książki Józefa Mackiewicza *Katyn – ungesühntes Verbrechen* (przekłady – Londyn 1951, Nowy Jork 1952, Rzym 1954, Madryt 1957, Monachium 1958, Frankfurt nad Menem 1983, Londyn 1988; pierwsza edycja w języku polskim w 1997 r. pt. *Katyń – zbrodnia bez sądu i kary*).

1950 r.

kierownictwo „Głosu Ameryki” z zamówionej audycji Józefa Czapskiego usunęło wszystkie wzmianki o zbrodni katyńskiej.

Od 1 X 1951 r. do 22 XII 1952 r.

Komisja Kongresu USA dla zbadania zbrodni katyńskiej pod przewodnictwem Raya J. Maddena (stąd nazywana Komisją Maddena) po przesłuchaniu 81 świadków, zbadaniu 183 dowodów i ponad 100 pisemnych oświadczeń świadków, którzy nie mogli stawić się przed nią osobiście, złożyła wstępny raport 2 IV 1952 r. i ostateczny 22 XII 1952 r., opublikowała zebrane materiały w dziewięciu tomach pt. *The Katyn Forest Massacre* i zaleciła, aby: „oświadczenia pisemne, materiał dowodowy i wyniki badań zostały przekazane Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych celem wniesienia skargi przed Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości przeciw ZSRR o popełnienie zbrodni, która była pogwałceniem praw uznawanych przez wszystkie cywilizowane narody”.

1951 r.

Iowa City (USA) – Janusz K. Zawodny na State University of Iowa obronił pracę magisterską *Responsibility for the Katyn Massacre*.

---

29 II 1952 r.

Moskwa – rząd ZSRR w nocy do rządu USA wskazał, iż wszczęcie dochodzenia w sprawie zbrodni katyńskiej przez Komisję Kongresu USA „może być tylko dążeniem do oczerniania Związku Radzieckiego i zrehabilitowania w ten sposób hitlerowców, powszechnie uznanych za zbrodniarzy”.

---

1 III 1952 r.

Warszawa - oświadczenie rządu Polski Ludowej: „Cały świat wydał wyrok na hitlerowskich morderców z Katynia [...]. Naród polski patrzy z obrzydzeniem na próby amerykańskich kół rządzących posługiwania się zatrutą bronią odziedziczona po Goebbelsie, próby zmierzające do zatarcia śladów zbrodni hitlerowskich i do nikczemnego szczucia przeciwko narodom Związku Radzieckiego, które dźwigały na swoich barkach główny ciężar walki o rozgromienie hitleryzmu”.

Maj 1952 r.

Warszawa - pierwsze wydanie książki Bolesława Wójcickiego *Prawda o Katyniu* (wyd. 2 - 1953), w której już na pierwszej stronie czytamy, że Katyń to „stara, hitlerowska prowokacja”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)